

NOTA DE PREMSA

Quadern 12 del Pacte Industrial “La innovació tecnològica a la RMB: localització i tecnologia de les patents europees”

La Regió Metropolitana de Barcelona concentra més del 80% de les patents europees registrades a Catalunya i gairebé un terç del total d'Espanya

- **A la Regió Metropolitana de Barcelona els sectors tecnològics amb més patents registrades són els de la química i l'enginyeria mecànica, que alhora coincideixen amb els principals sectors exportadors.**
- **Les administracions locals tenen un paper clau en el disseny d'una estratègia d'especialització intel·ligent del territori d'acord amb les directrius europees.**

Barcelona, 7 de maig de 2015. El Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona ha presentat aquest matí l'estudi “**La innovació tecnològica a la RMB: localització i tecnologia de les patents europees**”, que esdevé el Quadern número 12 del Pacte Industrial. La presentació s'ha celebrat a l'auditori del Col·legi d'Economistes de Catalunya en el marc d'una **taula rodona** sobre innovació que ha comptat amb la participació de **Carles Ruiz**, president del Comitè Executiu del Pacte Industrial i alcalde de Viladecans; **Julià Manzanar**, economista i vicepresident de la Comissió d'Economia del Coneixement i Innovació del Col·legi d'Economistes de Catalunya; **Jordi Roig**, president de la Comissió d'Innovació del Pacte Industrial i representant de PIMEC; **Toni Vilajoana**, gerent de Propietat Intel·lectual i Valorització d'Indo Optical, i **Vittorio Galletto**, cap de l'Àrea d'Economia de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) i director de l'estudi del Pacte Industrial.

L'objectiu d'aquest estudi és **classificar i mapificar l'activitat d'innovació tecnològica** que es registra a l'àmbit de la **Regió Metropolitana de Barcelona**¹ (RMB d'ara endavant) utilitzant com a indicador les **patents europees**, amb el propòsit de contribuir a millorar el **disseny de polítiques públiques de suport a la innovació**. L'estudi, que considera les dades agregades per al període 2005-2012², ha classificat les patents en **cinc sectors tecnològics** –química, enginyeria mecànica, electricitat-electrònica, instruments i altres sectors– i les ha localitzat en diversos mapes.

EL PES DE BARCELONA I LA SEVA REGIÓ METROPOLITANA

En el territori de la **RMB**, durant el període **2005-2012** es van registrar 2.677 patents europees segons adreça de l'inventor i 2.373 segons adreça del sol·licitant, que representen **més del 80% del total de Catalunya i gairebé un terç del total d'Espanya**. Tot i això, l'estudi mostra que la resta d'Espanya estaria evolucionant millor que Catalunya i la RMB en termes de patents europees.

¹ La Regió Metropolitana de Barcelona està formada per les comarques de l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Garraf, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental.

² Per a la realització del present projecte s'ha utilitzat la base de dades *Worldwide Patent Statistical Database*, o PATSTAT, que publica l'Oficina Europea de Patents (EPO).

Sol·licituds de patents a Barcelona (municipi), AMB, RMB, província de Barcelona, Catalunya i Espanya, per adreça dels inventors, assignació fraccionada. 2005-2012

	Barcelona	AMB	RMB	Província de Barcelona	Catalunya	Espanya
TOTAL	960,87	1.844,03	2.677,09	2.819,78	3.189,11	8.663,96

Font: Quadern 12 del Pacte Industrial

El municipi de **Barcelona** és el que registra la **major quantitat de patents** (961 patents), com es podia esperar pel seu pes poblacional i pel fet que moltes empreses tenen la seu situada a Barcelona. A més, a Barcelona es localitzen molts centres universitaris de recerca i centres tecnològics, tant privats com públics, amb un paper innovador també destacat. Altres municipis destacats són **Sant Cugat del Vallès** (185 patents), **Martorell** (87 patents), **Cerdanyola del Vallès** (86 patents) i **Terrassa** (83 patents). Ara bé, en posar en relació el nombre de patents per municipi amb la seva respectiva població, s'observa com Barcelona deixa de ser el municipi més destacat (597 patents per milió d'habitants) i és superat per municipis més petits però amb establiments d'empreses destacades com **Palau-solità i Plegamans** (4.394 patents / milió d'habitants), **Sant Just Desvern** (4.213 patents / milió d'habitants) o **Martorell** (3.305 patents / milió d'habitants).

L'ESPECIALITZACIÓ TECNOLÒGICA DE LA RMB

Respecte a l'especialització tecnològica de les patents, a la RMB destaca clarament el sector de la **química**, seguit de l'**enginyeria mecànica**. Més específicament, per camps tecnològics destaquen els **productes farmacèutics** i els **productes orgànics elaborats** –amb un pes superior al 50% del conjunt d'Espanya– en el sector de la química, i el de **transport** en el cas de l'enginyeria mecànica. En la taula següent es poden veure altres camps tecnològics destacats quant al nombre de patents:

Principals sectors tecnològics per nombre de sol·licituds de patents, inventors de la RMB. 2005-2012

Sector	Camp tecnològic	Total	% Total general	%Total sector	%Total Espanya
Química	Productes farmacèutics	442,66	16,54%	40,11%	52,18%
Química	Productes orgànics elaborats	286,17	10,69%	25,93%	56,51%
Eng. Mecànica	Transport	198,69	7,42%	28,82%	32,67%
Altres sectors	Enginyeria civil	144,80	5,41%	50,77%	24,36%
Eng. Mecànica	Manipulació	126,40	4,72%	18,33%	29,89%
Instruments	Tecnologia mèdica	124,03	4,63%	47,85%	36,00%
Electricitat-electrònica	Aparells electrònics, enginyeria electrònica, enginyeria elèctrica	106,80	3,99%	7,61%	25,51%
Química	Biotecnologia	92,35	3,45%	8,37%	26,63%
Eng. Mecànica	Altra maquinària especial	91,57	3,42%	13,28%	24,92%
Altres sectors	Mobiliari, jocs	89,13	3,33%	31,25%	28,91%

Font: Quadern 12 del Pacte Industrial

L'especialització tecnològica de la RMB és diferent a la de la resta d'Espanya, on predomina l'enginyeria civil –construcció i obres públiques–, seguida pels sectors de l'enginyeria mecànica (transport), la química (productes farmacèutics) i l'electricitat-electrònica (comunicació digital). Tant l'especialització tecnològica de Barcelona com la d'Espanya **també són lleugerament diferents de l'especialització tecnològica mundial**, on l'especialització sectorial dominant és l'electricitat-electrònica, amb un pes destacat de la tecnologia informàtica, seguit pel sector químic i l'enginyeria mecànica.

LA PATENT EUROPEA COM A FONT DE COMPETITIVAT INTERNACIONAL

S'observa la **coincidència entre els principals sectors exportadors** (la fabricació de vehicles, la indústria química i la fabricació de productes farmacèutics) **i els principals camps tecnològics de les patents europees**, com els productes farmacèutics i altres productes químics, i la tecnologia del transport de l'enginyeria mecànica i la tecnologia mèdica. És a dir, en aquestes activitats la innovació de tipus tecnològica i, en conseqüència, **els esforços en recerca i desenvolupament**, es demostren com a una **font de competitivitat internacional** de les empreses.

TRES PROPOSTES PER ORIENTAR LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES

1. L'impuls de la competitivitat requereix que les institucions locals facilitin l'accés de les empreses a fonts per finançar els costos de registre de patents.

En general, les institucions locals haurien de facilitar el contacte amb entitats amb capacitat de finançament, no només entitats financeres, sinó també d'altres inversors interessats en finançar la innovació i noves empreses de ràpid creixement.

2. Les administracions locals tenen un paper clau per liderar i impulsar el desenvolupament de xarxes de col·laboració entre empreses i centres de creació de coneixement.

És necessari que l'administració desenvolupi un rol d'impulsor de xarxes de col·laboració entre empreses com a forma de superació de les limitacions que imposa la relativa petita dimensió empresarial. A més, cal que aquestes xarxes de col·laboració no es limitin a posar en contacte les empreses sinó que els centres de creació de coneixement, especialment les universitats, i els centres tecnològics hi estiguin plenament involucrats. L'administració local hauria d'exercir un rol de lideratge i d'impuls especialment en els casos en què les xarxes empreses-centres de coneixement no es creïn de manera espontània, per tal de vèncer les reticències i superar els costos inicials percebuts per les empreses.

3. Preparant l'administració local per a una estratègia d'especialització intel·ligent del territori.

Finalment, és important tenir en compte el nou enfocament estratègic que des de la Comissió Europea es vol implantar en el període 2014-2020 respecte al repartiment dels Fons Estructurals. En els criteris de repartiment dels fons dedicats a R+D+i es donarà prioritat als sectors en què cada regió mostra un avantatge competitiu, el que es denomina "estratègia d'especialització intel·ligent". L'especialització intel·ligent implica identificar les característiques i actius més destacats de cada territori, subratllar els seus avantatges competitiu i reunir els actors locals al voltant d'una visió del seu futur que tendeixi cap a l'excel·lència. L'existència i la validació per part de la Comissió Europea d'aquestes estratègies locals és una condició *ex ante* per a l'accés als Fons Estructurals (Fons Europeu de Desenvolupament Regional) en l'àmbit de la R+D+i en el període 2014-2020. Això vol dir que es potencia un enfocament del tipus *bottom-up*,

en què les prioritats estratègiques en l'àmbit de la recerca i la innovació s'identifiquen a nivell local i, per tant, el paper de les administracions locals ha de ser clau.

En aquest treball s'identifica clarament quin és el perfil tecnològic d'excel·lència de la Regió Metropolitana de Barcelona, cosa que suposa un punt de partida vàlid perquè les institucions locals al territori puguin dissenyar una estratègia d'especialització pròpia de recerca i d'innovació i, per tant, de futur intel·ligent.

El Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona és una associació constituïda l'any 1997 amb la missió de configurar una aliança estratègica entre administracions públiques, organitzacions empresarials i sindicats per impulsar la competitivitat de la indústria, fomentar la creació d'ocupació i millorar la cohesió social i la sostenibilitat al territori metropolità.

En el marc d'aquesta aliança, el Pacte Industrial ha aconseguit sumar les voluntats de 45 ajuntaments, 13 organitzacions empresarials, els 2 sindicats majoritaris, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Àrea metropolitana de Barcelona, 5 consells comarcals, 6 universitats i diverses institucions vinculades al desenvolupament econòmic.

Per a més informació: Carlos Martínez – Tel.: 93 260 02 22 - 669 540 984